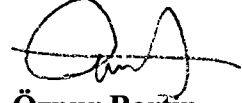

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Birtin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimizde bulunan Entegre Katı Atık Depolama Tesisi'nin, Nisan 2026 itibarıyla yoğun yağışlar sonrasında meydana gelen heyelan nedeniyle ağır hasar aldığı, zemin bütünlüğünün bozulduğu ve tesisin faaliyetlerinin durdurulduğu kamuoyuna yansımıştır. Yapılan açıklamalarda, tesisin üst kotlarında meydana gelen büyük ölçekli heyelanın sahayı doğrudan etkilediği, yaklaşık 2 milyon metreküp toprak kaymasının gerçekleştiği ve tesisin büyük ölçüde kullanılamaz hale geldiği ifade edilmektedir.

Söz konusu tesisin yaklaşık 30 milyon avro maliyetle hayata geçirildiği, finansmanının önemli bir kısmının Avrupa Birliği hibeleri ile kamu kaynaklarından karşılandığı dikkate alındığında, ortaya çıkan durum yalnızca teknik bir altyapı sorunu değil; aynı zamanda kamu kaynaklarının planlanması, kullanımı ve denetimi açısından ciddi bir yönetim zafiyetine işaret etmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca; atık bertaraf tesislerinin yer seçimi, zemin etütleri, jeolojik ve hidrojeolojik analizler ile çevresel etki değerlendirme süreçlerinin bilimsel esaslara uygun biçimde yürütülmesi zorunludur. Aynı şekilde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını, kamu idarelerinin ise hesap verebilirlik ve mali saydamlık ilkelerine uygun hareket etmesini açık bir yükümlülük olarak düzenlemektedir.

Ancak Hakkâri'de yaşanan bu olay, söz konusu yükümlülüklerin kâğıt üzerinde kaldığını; kamu yatırımlarının yer seçimi, proje planlaması, risk analizi ve denetim süreçlerinde ciddi eksiklikler bulunduğunu göstermektedir. Özellikle heyelan riski gibi öngörülebilir bir doğal tehlikenin bu ölçekte bir yatırımda yeterince dikkate alınmamış olması, teknik bir hata olmanın ötesinde idari sorumluluk ve kamu zararı doğuran bir ihmal ihtimalini gündeme getirmektedir.

Diğer taraftan, tesisin faaliyet dışı kalmasıyla birlikte yeniden "vahşi depolama" yöntemine döneceğinin ifade edilmesi; çevre politikaları açısından geriye gidişi ortaya koyduğu gibi, yapılan yatırımın sürdürülebilirliğinin sağlanamadığını ve kamu kaynaklarının etkin kullanılmadığını açıkça göstermektedir. Bu durum, yalnızca çevresel değil, aynı zamanda ekonomik ve yönetsel bir başarısızlık olarak değerlendirilmelidir.

Yaklaşık 30 milyon avroluk bir yatırımın kısa sürede işlevsiz hale gelmesi; kamu zararının oluştuğu, planlama ve denetim süreçlerinin yetersiz kaldığı ve sorumluluk mekanizmalarının işletilmediği yönündeki kaygıları güçlendirmektedir.

Kamuoyunda, söz konusu projenin yer seçiminin nasıl yapıldığı, hangi teknik raporlara dayandığı, kimler tarafından onaylandığı ve bugüne kadar neden etkin bir denetim gerçekleştirilmediği yönünde ciddi soru işaretleri bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Hakkâri'de yaşanan bu olay yalnızca bir tesisin zarar görmesi değil; kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin siyasal ve idari sorumluluğun tartışılması gereken yapısal bir mesele haline gelmiştir. Kamu adına yapılan bu ölçekte bir yatırımın akıbetinin belirsizliği, halkın vergilerinin nasıl kullanıldığına dair güveni zedelemekte; hesap verebilirlik ilkesinin gereği olarak tüm sürecin şeffaf biçimde açıklanmasını zorunlu kılmaktadır.

Dolayısıyla; söz konusu yatırımın planlanmasından uygulanmasına, denetlenmesinden bugünkü durumuna kadar tüm aşamalarının açıklığa kavuşturulması; ortaya çıkan kamu zararının tespit edilmesi ve sorumluların belirlenerek gerekli idari ve mali süreçlerin işletilmesi kamu yararı açısından zorunluluk arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri Entegre Katı Atık Tesisi'nin yer seçimi sürecinde hangi jeolojik, jeoteknik ve hidrojeolojik etütler yapılmıştır? Bu etütlerin sonuçları nelerdir ve bugün yaşanan heyelan gerçeği karşısında bu raporların bilimsel geçerliliği nasıl açıklanmaktadır?
2. Heyelan riski taşıdığı anlaşılan bir alanda söz konusu tesisin kurulmasına kimler tarafından, hangi teknik ve idari gerekçelerle onay verilmiştir? Bu süreçte sorumluluğu bulunan kamu görevlileri kimlerdir?
3. Yer seçimi sürecinde alternatif alanlar değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmişse hangi kriterlere göre elenmiş, değerlendirilmemişse bu durum hangi planlama anlayışıyla izah edilmektedir?
4. Tesisin inşa sürecinde ve işletme döneminde Bakanlığınız tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı, tarihleri ve içerikleri nelerdir? Bu denetimlerde herhangi bir risk veya uygunsuzluk tespit edilmiş midir?
5. Heyelan riski ilk olarak ne zaman ve hangi teknik raporla tespit edilmiştir? Risk tespitine rağmen tesis faaliyetlerinin sürdürülmesi hangi idari sorumluluk kapsamında değerlendirilmektedir?
6. Tesisin mevcut durumda tamamen işlevsiz hale geldiği doğru mudur? Doğru ise bu yatırımın geleceğine ilişkin Bakanlığınızın somut planı nedir?
7. Tesisin bulunduğu alanda yeniden faaliyete geçirilmesi teknik olarak mümkün değilse, yeni bir tesis kurulması planlanmakta mıdır? Planlanıyorsa yeni yer seçimi hangi bilimsel kriterlere göre yapılacaktır?
8. Tesisin devre dışı kalmasıyla birlikte yeniden vahşi depolama yöntemine dönülmesinin çevre ve halk sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir risk analizi var mıdır?
9. Bu proje kapsamında görev alan yüklenici firmalar, danışmanlık hizmeti veren kuruluşlar ve teknik rapor hazırlayan kişi/kurumlar hakkında herhangi bir inceleme veya yaptırım süreci başlatılmış mıdır?